

Lausunto hallituksen tiedonantoa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa valmistelevalle työryhmälle

Yhdenvertaisuudessa on kyse yhtäläisestä ihmisarvosta ja oikeuksien toteutumisesta. Kaikkien yhdenvertaisuuden osa-alueiden toteutuminen edellyttää huomiota ja kohdennettuja toimenpiteitä. Tässä lausunnossa keskitytään rasismien torjumiseen ja väestösuhteiden edistämiseen kuten lausuttavassa Yhdenvertainen Suomi -ohjelmassa. Yhdenvertaisessa yhteiskunnassa jokaisella ihmisellä on mahdollisuus kokea osallisuutta ja arvostusta. Rasismi syrjäyttää yhteisöstä, estää kiinnittymisen yhteiskuntaan ja ylläpitää eriarvoisuutta. Rasismi vahingoittaa sen kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa. Nyt käytävässä keskustelussa ratkaistaan, miten Suomessa suhtaudutaan rasismiin.

1. Yhdenvertainen Suomi -ohjelman tavoitteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. On tärkeää tunnistaa rasismi arjessa ja rakenteissa, koska se voi olla huomaamaton ja "normalisoitua". Jokaisella on ennakkoluuloja, jotka pitää tiedostaa, jotta ne eivät ohjaile käytöstä tai päätöksentekoa. On tunnistettava yhteiskunnan normien vaikutus ihmisten toimintaan ja vuorovaikutukseen. Ilman systemaattista toimintaa ja yhteistyötä, muutosta ei synny. Jokaisella on mahdollisuus ja velvollisuus puuttua rasismiin omasta roolistaan käsin. Yhdenvertaisuuden edistämistä on jatkettava työpaikoilla sekä viranomaistoiminnassa, mutta myös oppilaitoksissa, vapaa-ajan yhteisöissä ja julkisessa keskustelussa.

2. Toimenpiteiden tulee olla osa rakenteita ja jatkuvaa toimintaa. Yhdenvertainen Suomi -ohjelman toimenpiteillä tähdätään pitkäjänteiseen yhteiskunnalliseen muutokseen. Siksi on tärkeää, etteivät toimenpiteet jää yksittäisiksi, vaan otetaan osaksi rakenteita ja jatkuvaa toimintaa. Keskeisiä ovat toimenpiteet, joilla lisätään tietoisuutta ja oikeaa tietoa sekä osaamista ja konkreettisia keinoja syrjivien rakenteiden ja käytäntöjen purkamiseen. Näitä ovat muun muassa eri alojen ammattilaisille suunnatut koulutukset, tutkimustiedon ja indikaattoreiden kehittäminen sekä yleisen tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet, mihin Punainen Risti on vuosikymmenten rasismien vastaisella työllä osallistunut. Lasten ja nuorten kanssa tehtävälle yhdenvertaisuustyölle on suuri kysyntä, ja tähän Punainen Risti vastaa jatkuvan koulu- ja oppilaitosyhteistyön kautta.

3. Keskustelun lisäksi tarvitaan konkreettisia toimia ja riittäviä resursseja. Rasismi on noussut ensimmäistä kertaa Suomessa laajasti yleiseen keskusteluun. Avoin keskustelu on tärkeää, mutta ei yksin riitä. Tarvitaan toimia, jotka vähentävät eriytymistä, tuovat ihmisiä yhteen ja luovat arkisia myönteisiä kokemuksia esiin nostettujen ongelmien vastapainoksi. Vaikeistakin asioista on mahdollista puhua ja etsiä ratkaisuja. Ihmiset on kuitenkin nähtävä yksilöinä eikä kulttuurin tai ryhmän edustajina. Tehtävää on kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja toimijoilla, sekä valtakunnallisesti että paikallistasolla, ja laaja yhteistyö on välttämätöntä. Ihmisoikeuskasvatuksella lisätään ymmärrystä ihmisten ja erityisesti vähemmistöjen oikeuksista. On tärkeää turvata tutkimuksen ja ihmisoikeusinstituutioiden toimintaedellytykset. Onnistuminen edellyttää vahvaa tahtotilaa, toimenpiteitä ja riittäviä resursseja.

Inhimillisyys on Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen keskeisin perusperiaate. Suomen Punainen Risti haluaa viranomaisia tukevana järjestönä edistää ihmisten välistä ymmärrystä ja rakentaa yhdessä kaikille turvallista yhteiskuntaa.

Kristiina Kumpula

pääsihteeri